

TRANSPARÈNCIA

Guia pràctica
per ser una entitat
més transparent

SKm i fem ESS

Juntes pels
**nostres
drets**
ecom

Sòm i fem ESS

TRANSPARÈNCIA

Edita:

Gran Via de les Corts Catalanes, 562,
pral. 2a. 08011 Barcelona
Tel.: 93 451 55 50
ecom@ecom.cat
www.ecom.cat

Text: Vector5, excel·lència i sostenibilitat SCCL

Disseny i maquetació: Trajectes

Primera edició: octubre 2021

Podeu descarregar aquest document en PDF al nostre web:

www.ecom.cat

Aquesta publicació està subjecta a llicències Creative Commons
Reconeixement-NoComercial-CompartirIgual 4.0 Internacional.
Per a veure una còpia d'aquesta llicència, visiteu:

https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/deed.es_ES

Som i fem ESS

TRANSPARÈNCIA

Guia pràctica per ser una entitat més transparent

› Sumari

- 1** Introducció / **4**
- 2** #SomESS / **5**
- 3** Què és la transparència? / **7**
 - › Com podem ser més transparents? / **7**
- 4** Què pot aportar la transparència a la meua entitat? / **8**
- 5** Compliment de la Llei de transparència, accés a la informació pública i bon govern? / **11**
- 6** #FemESS: per on començo? / **15**
- 7** Eines i recursos pràctics / **16**

1 Introducció

ECOM som un moviment impulsat per persones amb discapacitat física i/o orgànica que treballem, a través del nostre apoderament i la nostra participació, per un doble objectiu: d'una banda, defensar l'exercici dels drets de les persones amb discapacitat física i/o orgànica per assolir la seva plena inclusió social i millorar la seva qualitat de vida, amb l'apoderament de les persones com a eix vertebrador. De l'altra, enfortir el sector associatiu de la discapacitat física i/o orgànica a través de la participació, la representació i l'apoderament. Actualment ECOM està formada per 120 entitats.

Aprofitant l'any del nostre 50è aniversari, creiem que és moment d'editar una **col·lecció de materials que permetin reflexionar i promoure els valors i principis que ens defineixen i compartim, com a Tercer Sector Social, amb la resta de l'Economia Social i Solidària**, donant visibilitat i enfortint el conjunt d'aquestes organitzacions.

D'aquesta manera, cada material tracta un principi o valor específic tot aportant informació, eines i recursos i referenciant organitzacions de l'Economia Social i Solidària que ens poden ajudar a avançar.

Concretament, en aquest document ens endinsem en **la transparència per tal de promoure entitats més transparents, més confiables i transformadores**.

Aquests materials van dirigits a les nostres entitats sòcies i a totes aquelles que considerin que la informació, eines i recursos facilitats poden contribuir a l'assoliment d'un Tercer Sector Social més fort i coherent.

El Tercer Sector Social el formem entitats que treballem per a la inclusió i la cohesió. Sumem complicitats amb altres entitats també compromeses amb un model social que posa les persones i la vida en el centre.

L'economia social i solidària (ESS) està formada per milers d'iniciatives que impulsem una nova mirada de l'economia. Som un moviment plural i divers format per:

- ✓ Mutualitats de previsió social
- ✓ Cooperatives
- ✓ Tercer sector social
- ✓ Iniciatives comunitàries

Ens uneix que...

- ✓ **Tenim un objectiu:** satisfer les necessitats de les persones en un marc de justícia i sostenibilitat.
- ✓ **Ens gestionem** d'acord amb uns principis i valors comuns.

Principis i valors de les organitzacions de l'ESS¹:

Orientades al bé comú i a l'impacte social positiu

Sense finalitat de lucre o distribució limitada i transparent d'excedents, vinculada a les persones i no al capital

Funcionament democràtic, incorporant els diferents col·lectius de l'entitat

Transformació social feminista i d'igualtat de gènere

Generació d'ocupació estable, de qualitat i equitat salarial

Compromís ambiental

Arrelament en el territori i participació en el teixit social

Transparència en l'activitat, el sistema de govern, la gestió i distribució d'excedents i les retribucions

Cooperació amb altres iniciatives de l'ESS

1 › Acordats en el marc de l'Associació Economia Social Catalunya (AESCAT).

Transparència

Entitats més confiades
i transformadores

La transparència, segons la llei, és:

- ✓ Una acció proactiva.
- ✓ Per donar a conèixer la informació relativa al funcionament de les entitats.
- ✓ Amb caràcter permanent i actualitzat.
- ✓ De manera que resulti comprensible per a les persones.
- ✓ Per mitjà dels instruments de difusió que permetin un accés fàcil a les dades.

Però la transparència és quelcom més intens i transformador que complir uns requisits legals. Es tracta d'oferir una informació clara i veraç de la nostra entitat per continuar impulsant els projectes amb la tranquil·litat d'estar fent les coses correctament.

› Com podem ser més transparents?

La transparència no és una finalitat en si mateixa. Les entitats socials hem de ser coherents i excel·lents amb el nostre compromís amb la transparència com una manera d'implicar les persones en el funcionament de l'entitat i en la construcció dels seus projectes de vida.

La llei aconsella publicar la informació en un apartat específic sobre transparència al web de l'entitat, però més enllà d'això s'han de generar espais on les persones associades interioritzin la cultura de transparència per seguir enfortint la confiança social i continuar essent agents de transformació social.

4

Què pot aportar la transparència a la meva entitat?

La transparència és l'eina que permet explicar el funcionament de l'entitat per afavorir la implicació de totes les persones i treballar plegades per a l'assoliment de la missió.

A les persones

- ✓ Ofereix informació sobre el projecte i com evoluciona.
- ✓ Orienta sobre el funcionament de l'entitat.
- ✓ Fomenta actuacions responsables seguint els principis i valors de l'entitat.
- ✓ Millora el sentiment de pertinença i la satisfacció de formar part d'una entitat compromesa i responsable.
- ✓ Facilita la comprensió de decisions estratègiques i operatives.

A les entitats

- ✓ Millora l'ambient, l'enriquiment mutu, el desenvolupament humà i la cohesió dels equips; redueix els conflictes interns.
- ✓ Assegura l'alineament de tothom amb la cultura de l'organització.
- ✓ Les fa més coherents amb els valors associatius.
- ✓ Disminueix la possibilitat de malentesos o informacions no acurades.
- ✓ Millora la capacitat per gestionar la complexitat.

- ✓ Aprofita la potencialitats de totes les persones i la creació d'intel·ligència col·lectiva.
- ✓ Facilita les relacions amb els diferents perfils de persones.
- ✓ Aporta credibilitat a l'entitat i visualitza els seus compromisos amb les persones.
- ✓ Millora les oportunitats d'accedir a finançament extern.
- ✓ Ajuda a avançar-nos a obligacions actuals i futures.

A la comunitat

- ✓ Ofereix una imatge de gestió acurada i responsable, orientada a l'excel·lència i la utilització responsable dels recursos.
- ✓ Disminueix els riscos derivats de conductes no alineades amb els valors de l'entitat.
- ✓ Garanteix el rendiment de comptes.
- ✓ Facilita la fidelització i satisfacció de les aliances establertes.
- ✓ Fomenta la implicació de les persones davant els reptes de la societat.
- ✓ Contribueix a construir un teixit d'organitzacions més fortes.
- ✓ Permet associar els valors de l'entitat amb els missatges que es transmeten.

4 Què pot aportar la transparència a la meva entitat?

La transparència està present als Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS) fixats per l'ONU en la seva Agenda 2030, concretament l'ODS16 té la voluntat de **crear unes institucions eficaces, responsables i transparents i garantir l'adopció de decisions inclusives, participatives i representatives que responguin a les necessitats a tots els nivells.**

OBJECTIUS DE DESENVOLUPAMENT SOSTENIBLE

Compliment de la Llei de transparència, accés a la informació pública i bon govern

5

Segons la normativa vigent, les entitats que han de reforçar els mecanismes de transparència i bon govern són aquelles que:

- ✓ Reben ajuts o subvencions per més de 100.000€ anuals
- ✓ Reben ajuts o subvencions per més de 5.000€ anuals i almenys el 40% dels seus ingressos anuals procedeix de subvencions o ajuts públics.

El 9 de febrer de 2021, el Govern de la Generalitat va aprovar el *Decret 8/21 sobre la transparència i el dret d'accés a la informació pública*. El seu objectiu és garantir una implementació més homogènia, efectiva i exhaustiva de la *Llei 19/2014 de Transparència, Accés a la Informació Pública i Bon Govern*.

Informació que cal publicar en l'apartat específic sobre transparència al web de l'entitat:

Informació institucional i organitzativa:

- › Missió i activitats que desenvolupa l'entitat.
- › Normativa aplicable.
- › Estatuts i número de registre.
- › Composició dels òrgans de govern amb identificació de les persones membres.
- › Organigrama actualitzat.
- › Estructura del grup d'entitats, si és el cas.

5 Compliment de la Llei de transparència, accés a la informació pública i bon govern

Informació econòmica, pressupostària i patrimonial:

- › Pla anual d'activitats.
- › Comptes anuals.
- › Informes d'auditoria i informes dels òrgans de control extern, si escau.
- › Retribucions dels òrgans de direcció i administració de les entitats que perceben ajuts i subvencions d'import superior a 10.000 euros.
- › Inventari del patrimoni.

Informació relativa a la gestió administrativa (contractes, convenis, subvencions i ajuts públics):

- › Òrgan responsable de l'entitat en matèria de contractació.
- › Relació de contractes subscrits amb les administracions públiques.
- › Relació de convenis vigents, modificacions produïdes i informació sobre el compliment i l'execució.
- › Relació d'ajuts i subvencions rebudes durant els cinc darrers anys.
- › Informació relativa al control financer de l'ajut o subvenció percebuda.

Les obligacions de les fundacions i associacions d'utilitat pública per complir amb la nova normativa de transparència poden variar en funció de la seva dimensió.

OBLIGACIONS Per complir amb la nova normativa de transparència	ENTITATS					
	Sense fons públics			Amb fons públics		
	Petita	Mitjana	Gran	Petita	Mitjana	Gran
Missió	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Estructura directiva	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Resultat activitats	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Finalitats	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Activitats	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Estatuts	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Composició òrgan govern i equip directiu	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Estructura organitzativa	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Web	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Correu postal i electrònic	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Estats financers i memòria econòmica	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Si auditen, publicar auditoria, memòria econòmica i estats financers	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Si són grup d'interès, publicar l'identificador	✓	✓	✓	✓	✓	✓

5 Compliment de la Llei de transparència, accés a la informació pública i bon govern

OBLIGACIONS Per complir amb la nova normativa de transparència	ENTITATS					
	Sense fons públics			Amb fons públics		
	Petita	Mitjana	Gran	Petita	Mitjana	Gran
Programa i memòria anual d'activitats		✓	✓	✓	✓	✓
Col·lectiu de persones beneficiàries ateses		✓	✓	✓	✓	✓
Balanç social				✓	✓	✓
Concursos, contractes i licitacions				✓	✓	✓
Línies estratègiques d'actuació					✓	✓
Codi de bon govern i bones pràctiques					✓	✓
Informe govern corporatiu						✓
Informe codi de conducta						✓
Informe intervenció i/o sindicatura						

Font: Suport Associatiu

Característiques d'entitats de dimensió petitat, mitjana i gran: entitats que durant dos exercicis consecutius compleixin, en la data de tancament de cadascun d'ells, dues de les tres condicions següents:

ENTITAT	Petita	Mitjana	Gran
Actius	< 1M	1M - 2,85M	+2,85M
Volum anual d'ingressos	< 2M	2M - 5,7M	+5,7M
Nombre mitjà de treballadors/es	< 10	10M - 50	+50

Fomentar la transparència a les entitats requereix d'un procés estructurat que ajudi a assolir la màxima eficiència. No és un canvi ràpid i automàtic, cal fer una sèrie de passes per avançar de forma decidida i segura, com per exemple:

✓ **Formeu-vos:** Dediqueu temps a formar-vos i a conèixer experiències d'altres entitats.

› *Formació del Centre de Recursos per a les Associacions juvenils de Barcelona*

› *Formació Torre Jussana*

✓ **Creeu un equip / persona responsable:** Faciliteu els espais i les eines necessàries perquè una persona o equip es converteixi en el motor de la transparència a l'entitat.

✓ **Identifiqueu quins temes de l'entitat voleu comunicar:** Més enllà del que digui la normativa i de qui l'ha de complir, és important que identifiqueu quins són els temes més importants per a la vostra entitat que voleu comunicar.

✓ **Diagnostiqueu com està la transparència actualment a l'entitat:** Reviseu com ho esteu gestionant actualment.

› **TransparENT** és una eina virtual, desenvolupada pel *Laboratori de Periodisme i Comunicació per a la Ciutadania Plural (LPCCP)* de la Universitat Autònoma de Barcelona, que permet a les entitats realitzar un **autodiagnòstic** per avaluar el seu nivell de transparència i aconseguir documents d'**autoacreditació**. › <http://transpar-ent.info/>

✓ **Marqueu el full de ruta:** Definiu les propostes de millora amb accions concretes i un pla de treball realista i exigent.

✓ **Avalueu i milloreu** continuament.

7 Eines i recursos pràctics

› Per saber-ne més

Guia de transparència per a les entitats: Editada pel Departament d’Afers i Relacions Institucionals i Exteriors i Transparència, de la Generalitat de Catalunya.

› http://justicia.gencat.cat/web/.content/home/ambits/dret_i_entitats_juridique/transparencia_entitats/guia_transparencia.pdf

Xarxanet.org: Espai web sobre transparència amb una àmplia informació per a entitats.

› <https://xarxanet.org/especial/llei-de-transparencia>

Transparència i qualitat de la informació de les entitats sense ànim de lucre: manual i guia d’autoavaluació

Guia elaborada a partir de la realització d’onze sessions de formació per a membres d’entitats, de les quals s’han recollit opinions i propostes. Editada per la Universitat Autònoma de Barcelona. Laboratori de Periodisme i Comunicació per a la Ciutadania Plural (LPCCP).

› <https://xarxanet.org/biblioteca/transparencia-i-qualitat-de-la-informacio-de-les-entitats-sense-anim-de-lucre-manual-i>

› Normativa

Decret 8/2021, de 9 de febrer, sobre la transparència i el dret d’accés a la informació pública.

› <https://portaldogc.gencat.cat/utillsEADOP/PDF/83339/1835612.pdf>

Llei 19/2014, del 29 de desembre, de transparència, accés a la informació pública i bon govern.

› <https://portaljuridic.gencat.cat/ca/document-del-pjur/?documentId=680124>

Sòm i fem ESS

TRANSPARÈNCIA

Gran Via de les Corts Catalanes, 562
Pral. 2a, 08011 Barcelona

Tel.: **93 451 55 50**
ecom@ecom.cat

 facebook.com/ecomdiscapacitat

 [@entitatecom](https://twitter.com/entitatecom)

 youtube.com/entitatecomdiscapacitat

www.ecom.cat

Amb el suport de:

